

Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:34 Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar. I propositionen föreslår regeringen vissa ändringar i konsumentkreditlagen som innebär att Konsumentverket ska kunna ta ut en sanktionsavgift av näringsidkare som vid kreditgivning till konsumenter inte gör ordentliga kreditprövningar. Förslaget syftar till att stärka konsumentskyddet vid kreditgivning och därigenom minska överskuldsättningen bland konsumenter.

Bakgrunden till förslaget är att konsumtionskrediter under senare år har blivit alltmer lättillgängliga, bl.a. genom möjlighet till s.k. sms-lån (snabb-lån). När tillgängligheten ökar ställs det också höga krav på att kreditgivarna noggrant undersöker den enskilda konsumentens förutsättningar att betala tillbaka lånet. Konsumentverkets tillsyn visar dock att det finns brister vid kreditprövningarna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2014.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen och utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846). Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:34.

Stockholm den 23 januari 2014

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Roland Utbult (KD), Markus Wiechel (SD), Lars Eriksson (S), Lars Tysklind (FP), Amineh Kakabaveh (V) och Anders Åkesson (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2013/14:34 Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar. Bakgrunden till regeringens förslag är att Konsumentverket de senaste åren särskilt granskat snabblåneföretagens verksamhet. Granskningen visar att det förekommer brister vid kreditprövningarna. Med anledning av detta utarbetades i Justitiedepartementet promemorian Straffavgift vid bristande kreditprövning (Ds 2013:17). Promemorian har remissbehandlats.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2. Lagrådet har yttrat sig över de lagförslag som arbetats fram inom Regeringskansliet.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Sanktionsavgift vid bristande kreditprovningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

I konsumentkreditlagen (2010:1846) uppställs krav på att näringsidkare ska göra en kreditprovning innan en konsumentkredit beviljas. Konsumentverkets tillsyn enligt konsumentkreditlagen omfattar krediter som andra näringsidkare än kreditinstitut lämnar, erbjuder eller förmedlar till konsumenter (49 §). Sedan några år tillbaka har Konsumentverkets tillsyn fokuserats på snabblåneföretagens kreditprovningar. Tillsynen visar att alltför många snabblåneföretag brister i sina skyldigheter.

Om en näringsidkare inte följer kraven på kreditprovning, kan Konsumentverket inom ramen för sitt tillsynsansvar förelägga näringsidkaren att upphöra med att lämna krediter. Ett sådant föreläggande får förenas med vite. Om det är tillräckligt, får Konsumentverket i stället meddela näringsidkaren en varning (51 §).

Regeringen anför att Konsumentverket saknar en sanktion som kan användas i de fall där omständigheterna inte är så allvarliga att det finns skäl att förelägga näringsidkaren att upphöra med att lämna krediter, men där det krävs en kraftfullare reaktion än endast en varning. Enligt regeringen finns det ett stort behov av att Konsumentverket ska kunna förena ett beslut om varning med en avgift. Det skulle enligt regeringens uppfattning på ett ändamålsenligt sätt förfina Konsumentverkets sanktionsmöjligheter och kunna verka avskräckande både för den näringsidkare som blir skyldig att betala avgiften och för andra näringsidkare. I propositionen föreslår regeringen därför att när Konsumentverket meddelar en varning ska den förenas med en sanktionsavgift. Någon avgift ska dock inte tas ut, om överträdelsen är ringa.

Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst 5 000 kronor och högst 10 miljoner kronor. Avgiften ska dock inte kunna överstiga 10 procent av näringsidkarens omsättning det närmast föregående räkenskapsåret. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga, ska omsättningen få uppskattas. När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett varningen. Sanktionsavgiften ska få efterges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

Kriterier för när Konsumentverket ska få meddela föreläggande om att upphöra med att lämna krediter ska anges i lagen. Ett sådant föreläggande ska kunna meddelas om en näringsidkaren tidigare har meddelats varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig. Vid bedömningen av om en överträdelse är särskilt allvarlig ska särskild hänsyn tas till om näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brustit i skyldigheten att göra kreditprövningar och om bristerna är systematiska.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 april 2014.

I propositionen skriver regeringen att det krävs fler åtgärder än den nu föreslagna sanktionsavgiften för att effektivt motverka att krediter beviljas personer som saknar möjlighet att fullgöra sitt åtagande enligt kreditavtalet. I promemorian Viss kreditgivning till konsumenter (Ds 2013:26) föreslås en tillståndsplikt för bl.a. snabblåneföretagen att bedriva kreditgivningsverksamhet och en möjlighet för Finansinspektionen att besluta om en sanktionsavgift för dessa företag. En proposition är aviserad till den 26 februari 2014.

Utskottets ställningstagande

Regeringens lagförslag har inte mött invändningar i någon motion. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen ska anta regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:34 Sanktionsavgift vid bristande kreditprövningar:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
konsumentkreditlagen (2010:1846)

Härigenom föreskrivs i fråga om konsumentkreditlagen (2010:1846)
dels att nuvarande 52 § ska betecknas 54 §,
dels att 51 § och den nya 54 § ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före nuvarande 52 § ska sättas närmast före
den nya 54 §,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 52 och 53 §§, av
följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket *förelägga* näringsidkaren *att upphöra med att lämna krediter. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

Om det är tillräckligt, får Konsumentverket i stället meddela varning.

51 §

Om näringsidkaren inte följer 12 §, får Konsumentverket *meddela* näringsidkaren *en varning. En varning ska förenas med en sanktionsavgift, om överträdelsen inte är ringa. Avgiften tillfaller staten.*

Om näringsidkaren tidigare har meddelats en varning eller om överträdelsen är särskilt allvarlig, får Konsumentverket *förelägga* näringsidkaren *att upphöra med att lämna krediter. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.*

Vid bedömningen av om en överträdelse är särskilt allvarlig ska särskild hänsyn tas till om näringsidkaren vid upprepade tillfällen har brutit i sin skyldighet enligt 12 § och om bristerna är systematiska.

52 §

Sanktionsavgiften ska bestämmas till lägst femtusen kronor och högst tio miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av näringsidkarens omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig den överträdelse är som föranlett varningen.

Avgiften får efterges helt eller delvis, om det finns särskilda skäl.

53 §

Sanktionsavgiften ska betalas till Konsumentverket inom trettio dagar från det att beslutet vann laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om avgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska Konsumentverket lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet ske enligt utsökningsbalken.

Avgiften faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet vann laga kraft.

52 §

Konsumentverkets beslut enligt 50 § andra stycket och 51 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av Konsumentverket enligt 50 § får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

54 §

Konsumentverkets beslut enligt 50 § andra stycket, 51 och 52 §§ får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut av Konsumentverket enligt 50 § får inte överklagas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2014.
 2. De nya bestämmelserna tillämpas endast vid brister i kreditprövningen för krediter som har beviljats efter ikraftträdandet.